

Istungidokument

A9-0176/2020

2.10.2020

RAPORT

intellektuaalomandi õiguste kohta tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel
(2020/2015(INI))

Õiguskomisjon

Raportöör: Stéphane Séjourné

SISUKORD

	lk
EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK.....	3
SELETUSKIRI.....	12
SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS	14
TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS.....	18
KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS	24
TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS.....	30
NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS	31

EUROOPA PARLAMENDI RESOLUTSIOONI ETTEPANEK

intellektuaalomandi õiguste kohta tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel (2020/2015(INI))

Euroopa Parlament,

- võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikleid 4, 16, 26, 114 ja 118,
- võttes arvesse Berni kirjandus- ja kunstiteoste kaitse konventsiooni,
- võttes arvesse 13. aprilli 2016. aasta institutsioonidevahelist parema õigusloome kokkulepet¹ ja komisjoni parema õigusloome suuniseid (COM(2015)0215),
- võttes arvesse Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) autoriõiguse lepingut, WIPO esituste ja fonogrammide lepingut ning WIPO 29. mai 2020. aasta läbivaadatud aruteludokumenti intellektuaalomandi poliitika ja tehisintellekti kohta,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 17. aprilli 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/790, mis käsitleb autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul ning millega muudetakse direktiive 96/9/EÜ ja 2001/29/EÜ²,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 11. märtsi 1996. aasta direktiivi 96/9/EÜ andmebaaside õiguskaitse kohta³,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 23. aprilli 2009. aasta direktiivi 2009/24/EÜ arvutiprogrammide õiguskaitse kohta⁴,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. juuni 2016. aasta direktiivi (EL) 2016/943, milles käsitletakse avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastast kaitset⁵,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta direktiivi (EL) 2019/1024 avaandmete ja avaliku sektori valduses oleva teabe taaskasutamise kohta⁶,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 27. aprilli 2016. aasta määrust (EL) 2016/679 füüsiliste isikute kaitse kohta isikuandmete töötlemisel ja selliste andmete vaba liikumise ning direktiivi 95/46/EÜ kehtetuks tunnistamise kohta⁷,
- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrust

¹ ELT L 123, 12.5.2016, lk 1.

² ELT L 130, 17.5.2019, lk 92.

³ EÜT L 77, 27.3.1996, lk 20.

⁴ ELT L 111, 5.5. 2009, lk 16.

⁵ ELT L 157, 15.6. 2016, lk 1.

⁶ ELT L 172, 26.6. 2019, lk 56.

⁷ ELT L 119, 4.5.2016, lk 1.

(EL) 2018/1807, mis käsitleb isikustamata andmete Euroopa Liidus vaba liikumise raamistikku⁸,

- võttes arvesse Euroopa Parlamendi ja nõukogu 20. juuni 2019. aasta määrust (EL) 2019/1150, mis käsitleb õigluse ja läbipaistvuse edendamist veebipõhiste vahendusteenuste ärikasutajate jaoks⁹,
 - võttes arvesse komisjoni 19. veebruari 2020. aasta valget raamatut „Tehisintellekt: Euroopa käsitus tiptasemel ja usaldusväärsest tehnoloogiast“ (COM(2020)0065),
 - võttes arvesse komisjoni moodustatud kõrgetasemelise tehisintellekti eksperdirühma tööd,
 - võttes arvesse komisjoni teatise „Euroopa andmestrategie“ (COM(2020)0066) ja „Euroopa uus tööstusstrateegia“ (COM(2020)0102),
 - võttes arvesse Euroopa Patendiameti (EPO) 2019. aasta novembri kontrollisuuniseid,
 - võttes arvesse komisjoni Teadusuuringute Ühiskeskuse ja selle Tulevikutehnoloogiate Instituudi töödokumenti 2016/05 „Veebiplatvormide majanduspoliitiline väljavaade“,
 - võttes arvesse poliitilisi suuniseid järgmisele Euroopa Komisjonile (2019–2024): „Liit, mis seab kõrgemad sihid: Minu tegevuskava Euroopa jaoks“,
 - võttes arvesse oma 16. veebruari 2017. aasta resolutsiooni soovitusetega komisjonile robotikat käsitlevate tsiviilõiguse normide kohta¹⁰,
 - võttes arvesse kodukorra artiklit 54,
 - võttes arvesse siseturu- ja tarbijakaitsekomisjoni, transpordi- ja turismikomisjoni ning kultuuri- ja hariduskomisjoni arvamusi,
 - võttes arvesse õiguskomisjoni raportit (A9-0176/2020),
- A. arvestades, et liidu intellektuaalomandi õigusraamistiku eesmärk on edendada innovatsiooni ja loovust ning juurdepääsu teadmistele ja teabele;
- B. arvestades, et Euroopa Liidu toimimise lepingu artiklis 118 on sätestatud, et liidu seadusandja kehtestab meetmed selleks, et luua Euroopa intellektuaalomandi õigused, mis tagaksid intellektuaalomandi õiguste ühetaolise kaitse kogu liidus; arvestades, et ühtne turg soodustab tingimusi suuremaks majanduskasvuks, et tagada liidu kodanike jõukus;
- C. arvestades, et viimase aja arengud tehisintellekti ja sarnaste kujunemisjärgus tehnoloogiate vallas kujutavad endast märkimisväärset tehnoloogilist progressi, mis loob liidu kodanikele, ettevõtetele, avalikule haldusele, loovisikutele ja kaitsesektorile

⁸ ELT L 303, 28.11.2018, lk 59.

⁹ ELT L 186, 11.7.2019, lk 57.

¹⁰ ELT C 252, 18.7.2018, lk 239.

uusi võimalusi ja väljakutseid;

- D. arvestades, et tehisintellektiga loodud väljundite puhul võivad tehisintellekti tehnoloogiad raskendada intellektuaalomandi õiguste jälgimist ja rakendamist, mis takistab nende inimloojate õiglast tasustamist, kelle tööle need tehnoloogiad põhinevad;
- E. arvestades, et eesmärk muuta liit tehisintellekti tehnoloogiate valdkonnas maailmas juhtivaks jõuks peab hõlmama jõupingutusi liidu digitaalse ja tööstusliku suveräänsuse taastamiseks ja kaitsmiseks, liidu konkurentsivõime tagamiseks ning innovatsiooni edendamiseks ja kaitsmiseks, ning nõuab liidu tööstuspoliitika struktuuri ümberkujundamist, mis võimaldaks liidul olla tehisintellekti tehnoloogiate valdkonnas esirinnas, kuid austada samas kultuurilist mitmekesisust; arvestades, et liidu ülemaailmne juhtpositsioon tehisintellekti valdkonnas nõuab tõhusat intellektuaalomandi süsteemi, mis sobib digitaalajastusse ja võimaldab uuendajatel tuua turule uusi tooteid; arvestades, et tugevad kaitsemeetmed on üliolulised, et kaitsta liidu patendisüsteemi kuritarvitamise eest, mis kahjustab uuendajaid, kes tegelevad tehisintellekti arendamisega; arvestades, et on vaja inimkeskset lähenemist tehisintellektile, mis on kooskõlas eetikapõhimõtete ja inimõigustega, et tehnoloogiad toimiksid kui vahendid inimeste ja ühise hüve teenistuses;
- F. arvestades, et tehisintellekti tehnoloogiate valdkonnas on reguleerimiseks asjakohane liidu tasand, et vältida ühtse turu killustumist ning siseriiklike sätete ja suuniste lahknemist; arvestades, et tehisintellekti valdkonnas on täielikult ühtlustatud liidu õigusraamistikul potentsiaali kujuneda rahvusvahelisel tasandil seadusandlikuks kriteeriumiks; arvestades, et tehisintellekti süsteemide uued ühised eeskirjad peaksid olema määruse vormis, et kehtestada kogu liidus võrdsed standardid, ning arvestades, et õigusaktid peavad olema tulevikukindlad ja tagama, et nad suudavad nende tehnoloogiate kiire arenguga sammu pidada, ning et nende suhtes tuleb võtta põhjalike mõjuhindangute kaudu järeelmeetmeid; arvestades, et õiguskindlus aitab kaasa tehnoloogiaarendusele ja et kodanike usaldus uute tehnoloogiate vastu on selle sektori arenguks oluline, kuna see tugevdab liidu konkurentsieelist; arvestades, et tehisintellekti reguleeriv raamistik peaks seetõttu tekitama usaldust tehisintellekti ohutuse ja usaldusväärse vastu ning looma tasakaalu avalike huvide kaitse ja ettevõtlusstiimulite vahel, mida pakutakse innovatsiooni investeerimiseks;
- G. arvestades, et tehisintellekt ja seonduvad tehnoloogiad põhinevad arvutuslikel mudelitel ja algoritmidel, mida Euroopa patendikonventsiooni mõistes loetakse matemaatilisteks meetoditeks ja mis seetõttu ei ole patentitavad; arvestades, et matemaatilised meetodid ja arvutiprogrammid võivad olla Euroopa patendikonventsiooni artikli 52 lõike 3 alusel patendiga kaitstud, kui neid kasutatakse tehisintellekti süsteemi osana, mis aitab kaasa täiendava tehnilise mõju saavutamisele; arvestades, et sellise võimaliku patendikaitse mõju tuleks põhjalikult hinnata;
- H. arvestades, et tehisintellekt ja seonduvad tehnoloogiad põhinevad selliste arvutiprogrammide loomisel ja teostamisel, mille suhtes kohaldatakse autoriõiguse kaitse erikorda, mille kohaselt saab kaitsta ainult arvutiprogrammi väljendust, aga mitte meetodeid ja põhimõtteid, millel põhinevad programmi elemendid;
- I. arvestades, et tehisintellektiga seotud patente antakse üha sagedamini;

- J. arvestades, et tehisintellekti ja seonduvate tehnoloogiate areng tõstatab küsimusi seoses innovatsiooni kaitsmise ja intellektuaalomandi õiguste kohaldamisega tehisintellekti või seonduvate tehnoloogiatega kaasnevate materjalide, sisu ja andmete suhtes, mis võivad olla tööstuslikku või kunstilist laadi ja mis loovad erinevaid ärivõimalusi; arvestades, et sellega seoses on oluline teha vahet inimloomingul, mis on loodud tehisintellekti abil ja tehisintellekti iseseisval tegevusel põhineva loomingu vahel;
- J. arvestades, et tehisintellekt ja seonduvad tehnoloogiad sõltuvad suurel määral juba olemasolevast sisust ja suurtest andmemahtudest; arvestades, et läbipaistvam ja avatum juurdepääs teatavatele isikustamata andmetele ja andmebaasidele liidus, eelkõige VKEde ja idufirmade jaoks, ning andmete koostalitlusvõime, mis piirab seotuse efekti, mängib olulist rolli Euroopa tehisintellekti arendamise edendamisel ja Euroopa ettevõtete üleilmse konkurentsivõime toetamisel; arvestades, et isikuandmete kogumisel tuleb järgida põhiõigusi ja andmekaitse-eeskirju ning see nõuab kohandatud juhtimist, eelkõige seoses andmehalduse ja tehisintellekti tehnoloogiate väljatöötamisel ja kasutuselevõtmisel kasutatavate andmete läbipaistvusega, mida tuleb kohaldada tehisintellektil põhineva süsteemi kogu elutsükli jooksul;
1. võtab teadmiseks komisjoni valge raamatu pealkirjaga „Tehisintellekt: Euroopa käsitlus tipptasemel ja usaldusväärsest tehnoloogiast” ja Euroopa andmestrategia; rõhutab, et järeldused, milleni neis on jõutud, võivad aidata kaasa inimkeskse tehisintellekti potentsiaali avamisele ELis; märgib siiski, et vaatamata intellektuaalomandi õiguste suurele tähtsusele ei ole komisjon käsitlenud nende kaitset tehisintellekti ja seonduvate tehnoloogiate vallas; rõhutab vajadust luua ühtne Euroopa andmeruum ning on veendunud, et selle kasutamine hakkab mängima liidu majanduses olulist rolli innovatsiooni ja loovuse alal, ja et seda tuleks soodustada; rõhutab, et liidul peaks olema oluline roll tehisintellekti arendamise, kasutusele võtmise ja kasutamise aluspõhimõtete kehtestamisel, kuid see ei tohiks piirata tehisintellekti arendamist ega konkurentsi;
 2. juhib tähelepanu asjaolule, et tehisintellekti ja seonduvate tehnoloogiate arendamine transpordi- ja turismisektoris toob kaasa innovatsiooni, teadusuuringud ja investeringute mobiliseerimise ja annab märkimisväärset majanduslikku, ühiskondlikku, keskkonnaalast, avalikku ja ohutusalast kasu, muudab need sektorid uute põlvkondade jaoks atraktiivsemaks ning loob uusi tööhõivevõimalusi ja kestlikumaid ärimudeleid, kuid rõhutab, et see ei tohiks kahjustada inimesi ega ühiskonda;
 3. rõhutab, kui oluline on luua tehisintellekti tehnoloogiate valdkonna jaoks toimiv ja täielikult ühtlustatud õigusraamistik; soovib, et selline raamistik peaks olema pigem määruse kui direktiivi vormis, et vältida Euroopa digitaalse ühtse turu killustumist ja edendada innovatsiooni;
 4. kutsub komisjoni üles kõigis tehisintellekti käsitlevates õigusaktides arvesse võtma ja nõuetekohaselt rakendama kõrgetasemelise eksperdirühma suunistes kindlaks määratud seitset põhinõuet, mille üle väljendati heameelt komisjoni 8. aprilli 2019. aasta teatises¹¹;
 5. rõhutab, et tehisintellektiga seotud tehnoloogiate arendamine, kasutuselevõtt ja kasutamine ning andmepõhise maailmamajanduse kasv nõuavad oluliste tehniliste,

¹¹ „Usalduse loomine inimkeskse tehisintellekti vastu“ (COM(2019)0168).

sotsiaalsete, majanduslike, eetiliste ja õiguslike küsimuste käsitlemist eri tegevusvaldkondades, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste alal ja seoses nende mõjuga neile poliitikavaldkondadele; rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiate potentsiaali avamiseks on vaja kõrvaldada tarbetud õiguslikud tõkked, et mitte takistada liidu areneva andmemajanduse kasvu ja innovatsiooni; nõuab, et seoses tehisintellekti tehnoloogiate arendamisega tuleb läbi viia intellektuaalomandi õiguste kaitse mõjuhindang;

6. rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiate valdkonnas on ülitähtis intellektuaalomandi õiguste tasakaalustatud kaitse ja toonitab sellise kaitse mitmemõõtmelist olemust, kuid rõhutab ka seda, kui oluline on tagada intellektuaalomandi õiguste kaitse kõrge tase ning luua õiguskindlust ja usaldust, mida on vaja, et soodustada investeerimist nendes tehnoloogiatesse ning tagada nende pikaajaline elujõulisus ja kasutamine tarbijate poolt; leiab, et liidul on potentsiaali saavutada tehisintellekti tehnoloogiate loomise alal juhiroll, kui ta töötab välja toimiva õigusraamistiku, mida tehnoloogiaarenduse kontekstis regulaarselt hinnatakse, ning rakendab aktiivset riiklikku poliitikat, pidades eelkõige silmas koolitusprogramme ja rahalist toetust teadusele ning avaliku ja erasektori koostööd; kordab vajadust tagada uute tehnoloogiate, toodete ja teenuste arendamiseks piisav tegutsemisruum; rõhutab, et loovust ja innovatsiooni toetava keskkonna loomine, mis soodustab tehisintellekti tehnoloogiate kasutamist loovisikute poolt, ei tohi toimuda loomeinimeste ega liidu eetiliste põhimõtete arvelt;
7. on ühtlasi seisukohal, et liit peab käsitlema tehisintellekti eri mõõtmeid tehnoloogiliselt neutraalse ja piisavalt paindlike määratluste abil, mida saaks kohaldada ka tulevaste tehnoloogiaarenduste ja tulevaste kasutajate suhtes; peab vajalikuks jätkata tehisintellekti ja intellektuaalomandi õiguste vastastikuse mõju arutamist nii intellektuaalomandiga tegelevate asutuste kui ka kasutajate seisukohast; on veendunud, et väljakutse, mida kujutab endast tehisintellekti rakenduste hindamine, tekitab vajaduse teatavate läbipaistvusnõuete ja uute meetodite väljatöötamise järele, kuna näiteks adaptiivsed õpisüsteemid võivad iga sisendi järel ümber kalibreeruda, mis muudab üksnes eelneva avalikustamise teatavatel juhtudel ebatõhusaks;
8. rõhutab, kui oluline on see, et voogedastusteenuste puhul kasutataks algoritme läbipaistvalt ja vastutustundlikult, et juurdepääs eri vormides ja keeltes kultuuri- ja loomesisule ning erapooletu juurdepääs Euroopa päritolu teostele oleks paremini tagatud;
9. võtab arvesse kasvavat vajadust tehisintellekti ja seonduvad tehnoloogiate järele sellistes biomeetrilise või kaugtuvastuse tehnoloogiates nagu transpordi- ja turismisektori jälgimise rakendused, mis oleks uus võimalus COVID-19 ning võimalike tulevaste sanitaar- ja rahvatervisekriiside leevendamiseks, pidades samal ajal silmas vajadust kaitsta põhiõigusi, eraelu puutumatust ja isikuandmeid;
10. soovib intellektuaalomandi õiguste osas eelistada sektoripõhist ja tehisintellekti tehnoloogiate mõjusid arvestavat hindamist; on seisukohal, et sellise lähenemisviisi puhul tuleks arvesse võtta näiteks inimsekkumise määra, tehisintellekti autonoomiat, kasutatud andmete ja autoriõigusega kaitstud materjali rolli ja päritolu tähtsust ning muude asjakohaste tegurite võimalikku kaasamist; tuletab meelde, et igas lähenemisviisis tuleb leida õige tasakaal nii ressursside kui ka tööga seotud

investeeringute kaitsmise vajaduse ning loomise ja jagamise stimuleerimise vajaduse vahel; on seisukohal, et inimese osa hindamiseks seoses tehisintellekti algoritmiandmetega on vaja põhjalikumaid uuringuid; on seisukohal, et murrangulised tehnoloogiad, nagu tehisintellekt, annavad nii väikestele kui ka suurtele ettevõtetele võimaluse töötada välja turuliidriks saavaid tooteid; on arvamusel, et kõik ettevõtted peaksid tulemuslikust ja usaldusväärsest intellektuaalomandi õiguste kaitsest võrdselt kasu saama; kutsub seetõttu komisjoni ja liikmesriike üles pakkuma idufirmadele ja VKEdele ühtse turu programmi ja digitaalse innovatsiooni keskuste kaudu toetust, et kaitsta nende tooteid;

11. soovitab, et hinnangus keskendutaks tehisintellekti ja seonduvate tehnoloogiate mõjule ja tagajärgedele kehtiva patendiõiguse, kaubamärkide ja disainilahenduste kaitse, autoriõiguse ja sellega kaasnevate õiguste süsteemi raames, sealhulgas andmebaaside ja arvutiprogrammide õiguskaitse kohaldatavusele ning avalikustamata oskusteabe ja äriteabe (ärisaladuste) ebaseadusliku omandamise, kasutamise ja avalikustamise vastasele kaitsele; tunnistas tehisintellekti tehnoloogiate potentsiaali intellektuaalomandi õiguste jõustamise parandamisel, hoolimata inimesepoolse kontrolli ja -lähivaatamise vajadusest, eriti kui see puudutab õiguslikke tagajärgi; rõhutab lisaks vajadust hinnata, kas lepinguõigust tuleks ajakohastada, et tarbijaid kõige paremini kaitsta, ja kas konkurentsieeskirju on vaja kohandada, et tegeleda turutõrgete ja kuritarvitustega digitaalmajanduses, vajadust luua tehisintellektiga seotud majandussektoritele terviklikum õigusraamistik, võimaldades seeläbi Euroopa ettevõtetel ja asjaomastel sidusrühmadel oma tegevust laiendada, ning vajadust luua õiguskindlus; rõhutab, et intellektuaalomandi kaitse tuleb alati ühitada teiste põhiõiguste ja -vabadustega;
12. juhib tähelepanu sellele, et matemaatilisi meetodeid kui selliseid ei patenteerita, välja arvatud juhul, kui neid kasutatakse tehnilisel otstarbel tehniliste leiutiste kontekstis, mis on ise patenteeritavad ainult siis, kui on täidetud leiutiste suhtes kohaldatavad kriteeriumid; juhib lisaks tähelepanu sellele, et kui leiutis on seotud tehnilisi vahendeid sisaldava meetodiga või tehnilise seadmega, on selle eesmärk tervikuna võttes tegelikult tehnilist laadi ning seda ei jäeta patentsusest välja; rõhutab sellega seoses patendikaitse raamistiku rolli tehisintellekti leiutiste stimuleerimisel ja nende levitamise edendamisel ning vajadust luua Euroopa ettevõtetele ja idufirmadele võimalusi tehisintellekti arendamise ja juurutamise edendamiseks Euroopas; juhib tähelepanu sellele, et standardi rakendamiseks olulistel patentidel on tähtis roll uute tehisintellekti ja seonduvate tehnoloogiate arendamisel ja levitamisel ning koostalitlusvõime tagamisel; kutsub komisjoni üles toetama tööstusstandardite kasutuselevõtmist ja ergutama ametlikku standardimist;
13. märgib, et patendikaitse saab anda tingimusel, et leiutis on uus ja mitte endastmõistetav ning sellel on leiutustase; märgib lisaks, et patendiõiguse kohaselt tuleb esitada aluseks oleva tehnoloogia täielik kirjeldus, mis võib põhjenduste keerukust arvesse võttes tekitada mõne tehisintellekti tehnoloogia puhul raskusi; rõhutab ka õiguslikke probleeme seoses pöördprojekteerimisega, mis on erand arvutiprogrammide autoriõiguse ja ärisaladuste kaitsest, mis omakorda on innovatsiooni ja teadusuuringute jaoks otsustava tähtsusega ning mida tuleks tehisintellekti tehnoloogiate arendamise kontekstis nõuetekohaselt arvesse võtta; kutsub komisjoni üles hindama võimalusi toodete nõuetekohaseks testimiseks, näiteks modulaarselt, tekitamata

intellektuaalomandi õiguste omajatele või ärisaladustega seoses kergesti kopeeritavate toodete ulatuslikust avalikustamisest tulenevaid riske; rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiad peaksid olema hariduslikel ja teadusuuringute eesmärkidel, näiteks tõhusamate õppemeetodite jaoks avalikult kättesaadavad;

14. märgib, et kunstilist laadi sisu loomeprotsessi autonoomsemaks muutumine võib tõstatada küsimusi seda sisu hõlmavate intellektuaalomandi õiguste omamise kohta; on sellega seoses seisukohal, et tehisintellekti tehnoloogiale juriidilise isiku staatuse andmine ei oleks asjakohane, ning juhib tähelepanu, et sellisel võimalusel on negatiivne mõju inimloojatele mõeldud stiimulitele;
15. juhib tähelepanu erinevusele tehisintellekti abil loodud inimloomingu ja tehisintellekti loomingu vahel, kusjuures viimane tekitab uusi regulatiivseid probleeme intellektuaalomandi õiguste kaitsmisel, näiteks omamise, leiutamise ja asjakohase tasustamise küsimustes ning võimaliku turukontsentratsiooniga seotud küsimustes; on lisaks seisukohal, et tehisintellekti tehnoloogiate arendamisega seotud intellektuaalomandi õigusi tuleks eristada tehisintellekti loomingu potentsiaalselt antavatest intellektuaalomandi õigustest; rõhutab, et kui tehisintellekti kasutatakse ainult loomeprotsessis autorit abistava vahendina, kohaldatakse jätkuvalt kehtivat autoriõiguse raamistikku;
16. on seisukohal, et tehisintellekti tehnoloogia loodud tehnilist loomingu tuleb kaitsta intellektuaalomandi õiguste õigusraamistiku alusel, et ergutada investeringuid sellisesse loomingu vormi ja parandada õiguskindlust kodanike ja ettevõtjate ning samuti leiutajate jaoks, kuna nad on praegu tehisintellekti tehnoloogiate peamised kasutajad; on seisukohal, et kunstlike loojate ja robotite iseseisvalt loodud teoseid ei pruugi olla võimalik autoriõigusega kaitsta, et järgida füüsilise isikuga seotud originaalsuse põhimõtet, kuna mõiste „intellektuaalne loomingu“ hõlmab autori isikut; kutsub komisjoni üles toetama tehisintellekti loodud teoste suhtes liidus kohaldatavate ühiste ja ühtsete autoriõigust käsitlevate sätete puhul horisontaalset, tõenduspõhist ja tehnoloogianeutraalset lähenemisviisi, kui leitakse, et selliste teoste suhtes võib kohaldada autoriõiguse kaitset; soovib, et võimalike õiguste omandiõigus tuleks anda ainult füüsilisele või juriidilisele isikule, kes on teose seaduslikult loonud, ja ainult siis, kui autoriõiguse omaja on andnud selleks loa, kui kasutatakse autoriõigusega kaitstud materjali, välja arvatud juhul, kui kohaldatakse autoriõiguse erandeid või piiranguid; rõhutab, kui oluline on hõlbustada juurdepääsu andmetele ja andmete jagamist, avatud standardeid ja avatud lähtekoodiga tehnoloogiat ning ergutada samal ajal investeringuid ja edendada innovatsiooni;
17. märgib, et tehisintellekt võimaldab suure hulga tehnika taseme või intellektuaalomandi õigustega seotud andmete töötlemist; märgib samas, et tehisintellekt või seonduvad tehnoloogiad, mida kasutatakse intellektuaalomandi õiguste andmise registreerimismenetluses ja intellektuaalomandi õiguste rikkumise eest vastutuse kindlaksmääramisel, ei saa otsuste kvaliteedi ja õigluse tagamiseks asendada juhtumipõhist inimesepoolset läbivaatamist; märgib, et tehisintellekti võime sooritada üha rohkem tavapäraselt inimeste täidetavaid ülesandeid järk-järgult suureneb, ning rõhutab seetõttu vajadust kehtestada piisavad kaitsemeetmed, sealhulgas projekteerimissüsteemid, mis hõlmavad tehisintellekti otsuste tegemise inimosaluse põhimõttel töötavaid kontrolli- ja läbivaatamisprotsesse, läbipaistvust ja verifitseerimist;

18. märgib seoses isikustamata andmete kasutamisega tehisintellekti tehnoloogiates, et autoriõigusega kaitstud teoste ja muu materjali ning nendega seotud andmete, sealhulgas olemasoleva sisu, kvaliteetsete andmekogumite ja metaandmete seaduslikku kasutamist tuleb hinnata lähtuvalt intellektuaalomandi õiguste kaitse piiranguid ja erandeid käsitlevatest kehtivatest eeskirjadest, näiteks teksti- ja andmekaevega seotud erand, nagu on sätestatud autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul käsitlevas direktiivis; kutsub üles üksikasjalikumalt selgitama autoriõiguse normide kohast andmekaitset ning võimalikku kaubamärgi ja tööstusdisaini kaitset teoste puhul, mis on loodud iseseisvalt tehisintellekti rakenduste kaudu; on seisukohal, et edendada tuleks vabatahtlikku isikustamata andmete jagamist ettevõtjate ja sektorite vahel ning see peaks põhinema õiglastel lepingulistel kokkulepetel, sealhulgas litsentsilepingutel; rõhutab intellektuaalomandi õigusi puudutavaid probleeme, mis tekivad, kui süvavõltsingute loomiseks kasutatakse eksitavaid, manipuleeritud või lihtsalt madala kvaliteediga andmeid, olenemata sellest, kas sellised süvavõltsingud sisaldavad autoriõigusega kaitstud andmeid; on mures selle pärast, et kodanikke võidakse massiliselt manipuleerida demokraatia destabiliseerimiseks, ning nõuab suuremat teadlikkuse tõstmist ja meediapädevust ning hädavajalike tehisintellekti tehnoloogiate kättesaadavaks tegemist, et kontrollida fakte ja teavet; on seisukohal, et tehisintellektil põhinevate tehnoloogiate kogu olelusingi kestel kasutatavate kontrollitavate isikustamata andmete registreerimine kooskõlas andmekaitse-eeskirjadega võiks hõlbustada autoriõigusega kaitstud teoste kasutamise jälgimist ja seeläbi paremini kaitsta õiguste omajaid ning aidata kaasa eraelu puutumatuse kaitsele, kui nõuet pidada kontrollitavate andmete registrit laiendataks nii, et see hõlmaks ka andmeid, mis sisaldavad biomeetrilisi andmeid sisaldavaid pilte ja/või videoid või pärinevad neist; rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiad võivad olla kasulikud intellektuaalomandi õiguste jõustamisel, kuid see eeldaks inimesepoolset läbivaatamist ja selle tagamist, et kõik tehisintellektil põhinevad otsustussüsteemid on täiesti läbipaistvad; rõhutab, et ükski tulevane tehisintellekti kord ei tohi kõrvale hoida avatud lähtekoodiga tehnoloogiat puudutavatest võimalikest nõuetest avalikes hangetes ega takistada digiteenuste vastastikust ühenduvust; märgib, et tehisintellektisüsteemid on tarkvarapõhised ja põhinevad statistilistel mudelitel, mis võivad sisaldada vigu; rõhutab, et tehisintellekti loodud väljund ei tohi olla diskrimineeriv ning üks tõhusamaid viise tehisintellektisüsteemide kallutatuse vähendamiseks on tagada – niivõrd kui see on liidu õiguse kohaselt võimalik –, et koolituseks ja masinõppeks on olemas võimalikult palju isikustamata andmeid; kutsub komisjoni üles kaaluma avalike andmete kasutamist sellistel eesmärkidel;
19. rõhutab, kui oluline on digitaalse ühtse turu strateegia täielik rakendamine, et parandada isikustamata andmete kättesaadavust ja koostalitlusvõimet ELis; rõhutab, et Euroopa andmestrategie peab tagama tasakaalu ühelt poolt andmete liikumise, laiema kättesaadavuse ning andmete kasutamise ja jagamise edendamise ning teiselt poolt intellektuaalomandi õiguste ja ärisaladuste kaitse vahel, järgides samas andmekaitse ja eraelu puutumatuse eeskirju; rõhutab sellega seoses vajadust hinnata, kas intellektuaalomandit käsitlevad liidu eeskirjad on asjakohane vahend andmete, sealhulgas tehisintellekti arendamiseks vajalike valdkondlike andmete kaitsmiseks, ning tuletab meelde, et struktureeritud andmeid, näiteks andmebaase, mis omavad intellektuaalomandi kaitset, ei pruugita tavaliselt käsitleda andmetena; leiab, et tuleb esitada täielik teave intellektuaalomandiga kaitstud andmete kasutamise kohta, eriti platvormide ja ettevõtete vaheliste suhete raames; väljendab heameelt komisjoni

kavatsuse üle luua ühtne Euroopa andmeruum;

20. märgib, et komisjon kaalub õigusaktide soovitatavust selliste küsimuste valdkonnas, mis mõjutavad ettevõtjate vahelisi suhteid, kelle eesmärk on kasutada isikustamata andmeid, ning pooldab andmebaaside direktiivi võimalikku läbivaatamist ja ärisaladuste kaitse direktiivi rakendamise võimalikku täpsustamist üldraamistikuna; ootab huviga komisjoni algatatud Euroopa andmestrategie teemalise avaliku arutelu tulemusi;
21. rõhutab, et komisjon peaks püüdma Euroopa tehisintellekti arendajate huvides saavutada intellektuaalomandi tasakaalustatud ja innovatsioonist lähtuva kaitse, tugevdada Euroopa ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet, sealhulgas kaitsta võimaliku menetlustaktika kuritarvitamise eest, ning tagada kasutajatele suurima õiguskindluse, eelkõige rahvusvahelise tasandi läbirääkimistel, eriti mis puudutab käimasolevaid arutelusid tehisintellekti ja andmerevolutsiooni üle Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsiooni (WIPO) tasandil; väljendab heameelt selle üle, et komisjon esitas hiljuti liidu seisukohad WIPO avalikule konsultatsioonile, mis käsitleb intellektuaalomandipoliitikat ja tehisintellekti puudutava WIPO aruteludokumendi eelnõu; tuletab sellega seoses meelde liidu eetilist kohustust toetada kogu maailmas arengut, hõlbustades piiriülest koostööd tehisintellekti valdkonnas, sealhulgas piiriüleste teadusuuringute ning teksti- ja andmekaevega seotud erandite ja piirangute kaudu, nagu on sätestatud autoriõigust ja autoriõigusega kaasnevaid õigusi digitaalsel ühtsel turul käsitlevas direktiivis;
22. on täiesti teadlik sellest, et tehisintellekti valdkonnas tehtavad edusammud eeldavad täieliku edu saavutamiseks avaliku sektori investeeringuid taristusse, koolitusse ja digioskustesse ning ühenduvuse olulist parandamist; juhib seetõttu tähelepanu turvaliste ja jätkusuutlike 5G võrkude tähtsusele tehisintellekti tehnoloogiate täielikul kasutuselevõtul ning, mis veelgi olulisem, tööle, mis tuleb kogu liidus 5G taristute ja turvalisuse valdkonnas ära teha; võtab teadmiseks tehisintellektiga seotud intensiivse patendialase tegevuse transpordisektoris; väljendab muret selle pärast, et see võib põhjustada ulatuslikke kohtuvaidlusi, mis kahjustavad kogu sektorit tervikuna ja võivad mõjutada ka liiklusohutust, kui me ei võta viivitamata vastu õigusakte tehisintellektiga seotud tehnoloogiate arendamise kohta liidu tasandil;
23. toetab komisjoni valmisolekut paluda tootmissektori peamistel osalejatel (transporditootjad, tehisintellekti ja ühenduvusega tegelevad innovaatorid, turismisektori teenusepakkujad ja teised autotranspordi väärtusahela osalised) leppida kokku, millistel tingimustel nad oleksid valmis oma andmeid jagama;
24. teeb presidendile ülesandeks edastada käesolev resolutsioon nõukogule ja komisjonile ning liikmesriikide parlamentidele ja valitsustele.

SELETUSKIRI

Tehisintellekt hõlmab teadusuuringute valdkonda, mis sai alguse 20. sajandi keskel. Selle eesmärk on ambitsioonikas: mõista, kuidas toimib inimese kognitiivne süsteem, et seda reprodutseerida võrreldavate otsustusprotsesside loomiseks. Tehisintellekt jõudis mõned aastad tagasi uude ajastusse tänu suure arvutusjõudluse, andmekogumite paljundamise ja tõhusate algoritmide koondamisele.

See uus dünaamika soodustab tehisintellekti arendamist ja juurutamist paljudes sektorites. See võimaldab näiteks kliiniliste proovide automatiseeritud analüüsimist või valgusfooride reguleerimist olenevalt liiklusest ilma inimsekkumiseta. Selle tehnoloogia potentsiaal on innovatsiooni vaatepunktist seega väga suur ning **Euroopa Liidul peab Euroopa tehisintellekti arendamiseks olema toimiv õigusraamistik ja avalik poliitika, mis oleks probleemidele vastaval tasemel**, eriti mis puudutab eurooplaste koolitamist ning rahalist toetust rakendus- ja alusuuringutele. See raamistik peab kindlasti hõlmama arutelu intellektuaalomandi õiguste üle, et edendada ning kaitsta innovatsiooni ja loomet antud valdkonnas.

Tehisintellekti määratlus tekitab endiselt vaidlusi, kuid õiguskindlus soodustab investeringuid, mis on liidus antud valdkonnas hädavajalikud. Seega tuleks toetada teatavat õiguslikku paindlikkust, et võtta arvesse tehisintellekti mitmekülgset tegelikkust ning pidada vastu ajaproovile (ja tehnoloogilisele progressile).

Eelnevalt tuleb kaaluda **patendiõiguse hindamist tehisintellekti arendamise kontekstis**. Patent kaitseb tehnilisi leiutisi, see tähendab tooteid, mis pakuvad konkreetsele tehnilisele probleemile uut tehnilist lahendust. Seega, kuigi algoritmid, matemaatilised meetodid ja arvutiprogrammid ei ole sellisena patenteeritavad, võib neid integreerida tehnilisse leiutisse, mida saab patenteerida. Euroopa tehisintellekti kasutuselevõtuks on oluline, et majandustegevuses osalejad, eriti Euroopa idufirmad, oleksid sellest võimalusest teadlikud.

Euroopa Patendiametis registreeritud patenditaotluste hulk otseselt tehisintellekti toimimisega (tehisintellekti põhitehnoloogiatega) seotud leiutistele on kümnendi jooksul enam kui kolmekordistunud, kasvades 396-lt 2010. aastal 1264ni 2017. aastal. Tuleb siiski märkida, et teatud kolmandates riikides on neid arvuliselt veelgi rohkem ning selles strateegilises valdkonnas valitseb suur rahvusvaheline konkurents.

Ametid kasutavad tehisintellekti ka tehnika taseme uurimise hõlbustamiseks. Siinkohal on oluline meelde tuletada, et tehnoloogia pakub vajalikku abi, kuid ei peaks õiguste andmisel asendama inimesest hindaja analüüsi. Patentide kohta tuleb ühtlasi rõhutada, et mõne tehisintellekti tehnoloogiaga seonduva kaalutluse keerukuse tõttu võib olla raskem kontrollida nende leiutiste vastavust kehtivale õigusloomele.

Järgmises etapis võivad teatavate otsustusprotsesside autonoomsemaks muutumisega tekkida tehnilised ja kunstilised loominguvormid. **Intellektuaalomandi õiguste tervikuna hindamine sellist arengut arvesse võttes peab olema prioriteediks liidu õiguse valdkonnas**, mille eesmärk on toetada loovust ja innovatsiooni soosivat keskkonda loovisikute premeerimise kaudu. Inimsekkumise osatähtsus jääb siiski põhiliseks tehisintellekti kasutatavate seadmete programmeerimisel, sisendandmete valimisel ja saadud

tulemuste kohandamisel. Nii-öelda tugeva, see tähendab iseendast teadliku tehisintellekti väljavaade tundub olevat tulevikus täiesti teostatav.

Seoses autoriõigustega võib originaalsuse tingimus, mis märgistab teose tema autori isikupäraga, saada takistuseks, et kaitsta tehisintellekti genereeritud loomingut. Selle tingimusega seoses on suundumus siiski suhtelise uudsuse objektiivse käsituse poole, mis võimaldab eristada kaitstud teoseid juba loodud teostest. Tehisintellektiga kaasneva loome ja nii-öelda traditsioonilise loome ühiseks eesmärgiks jääb kultuuripärandi suurendamine, isegi kui loome sünnib teisest tegevusest. Nüüd kus tehisintellekti loodud kunstilist loomingut tekib üha rohkem (näiteks maal „Uus Rembrandt“¹, mille tehisintellekt genereeris maalikunstniku loodud 346 maali digitaliseeritud versioonide töötlemise tulemusena), saab üha rohkem kinnitust tõdemus, et ka tehisintellekti genereeritud loomingust võib saada kunstimeos, kui arvestada pigem loomingulist tulemust ja mitte loomeprotsessi. Tuleb ka märkida, et tehisintellekti genereeritud loomingu kaitse puudumine võib jätta nende loomevormide interpreedid ilma õigustest, sest autoriõigustega kaasnevate õiguste regulatsioon eeldab interpreteeritud teose autoriõiguse olemasolu.

Seepärast tehakse ettepanek kaaluda võimalust anda sellise „teoseloome“ autoriõigused füüsilisele isikule, kes selle seaduslikult välja annab ja avalikustab, juhul kui aluseks olevate tehnoloogiate arendaja (või arendajad) ei ole vastu sellisele kasutusele. See põhjendus ühtiks lähenemisviisiga, mida järgib nn teoseandmete (*works data*) kaitsmise kord Euroopas; nimetatud andmeid võib kasutada andmete hulgas, millega koolitatakse tehisintellekti tehnoloogiaid, mis saavad seejärel genereerida teisest loomingut, sealhulgas kommertseesmärkidel, tingimusel, et sellist kasutust ei ole sõnaselgelt reserveerinud nende õiguste omanikud.

Lõpuks, arvestades andmete ja nende valimise olulist rolli tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel, tõstatuvad mitmesugused küsimused seoses nende andmete kättesaadavusega, eriti andmetest sõltumise ja nende lukustamise tagajärgedega, teatud ettevõtete valitseva positsiooniga ja üldiselt andmete ebapiisava ringlemisega. **Seetõttu on oluline soodustada Euroopa Liidus loodud andmete jagamist, et ergutada tehisintellektiga seotud innovatsiooni.** Lähiperspektiivis võiks seda eesmärki silmas pidades siseriiklikku õigusesse üle võtta avatud andmekogusid käsitleva direktiivi ja edendada litsentsilepingute kasutamist, et soodustada tööstuslike andmete jagamist. Keskpikas perspektiivis kujuneb otsustavaks komisjoni tulevane ettepanek üldise õigusraamistiku kohta ühtsete Euroopa andmeruumide haldamiseks, eriti mis puudutab juurdepääsu tundlikele, näiteks tervisevaldkonna andmebaasidele.

¹ <https://www.nextrembrandt.com/>

9.7.2020

SISETURU- JA TARBIJAKAITSEKOMISJONI ARVAMUS

Saaja: õiguskomisjon

intellektuaalomandi õiguste kohta tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel
(2020/2015(INI))

Arvamuse koostaja: Adam Bielan

ETTEPANEKUD

Siseturu- ja tarbijakaitsekomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde tehisintellekti (TI) potentsiaali uuenduslike teenuste pakkumisel ettevõtetele, tarbijatele ja avalikule sektorile; rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiatel võib olla keskne tähtsus paljude majandusvaldkondade, näiteks tööstuse, tervishoiu, ehituse ja transpordi digiteerimisel, mis võib viia uute ärimudelite väljakujunemiseni; rõhutab, et digitaalse ühtse turu edendamiseks peab liit valdkonna arengusuundumused aktiivselt omaks võtma; rõhutab, et tehisintellekti arendamisele ja kasutamisele siseturul tuleb kasuks usaldusväärne, tasakaalustatud ja tulemuslik intellektuaalomandi õiguste süsteem; märgib, et tähtis on eristada tehisintellekti rakendusi ja algoritme, tehisintellekti loodud tehnoloogiat ja tooteid, andmebaase ja üksikandmeid, mille kõigi puhul on vaja eri liiki õigusi;
2. on seisukohal, et murrangulised tehnoloogiad, nagu tehisintellekt, annavad nii väikestele kui ka suurtele ettevõtetele võimaluse töötada välja turuliidriks saavaid tooteid; on seisukohal, et kõik ettevõtted või muud selliste toodete omanikud peaksid saama kasu samavõrra tõhusast ja tulemuslikust intellektuaalomandi õiguste kaitsest; on seisukohal, et see võib soodustada Euroopa väikeste ja keskmise suurusega ettevõtjate (VKEd) teket ja anda lõpptulemusena liidus märkimisväärse konkurentsieelise; nõuab, et analüüsitaks nn patenditrollide kuritarvituste ja intellektuaalomandi õiguste alaste strateegilistel eesmärkidel algatatud kohtuvaidluste mõju, kuna see võib kunstlikult takistada turule sisenemist ja kaitsta turul juba tegutsevaid ettevõtjaid; toonitab tehisintellekti tehnoloogiate tähtsust tehingute intellektuaalomandiga seotud aspektide haldamise läbipaistvuse, tõhususe ja usaldusväärse suurendamisel;
3. rõhutab, kui tähtsad on meetmed ja teabekanalid, millega aidatakse VKEdel ja idufirmadel tehisintellekti tehnoloogiate puhul intellektuaalomandi õigusi tulemuslikult kaitsta; kutsub komisjoni ja liikmesriike üles pakkuma idufirmadele ja VKEdele ühtse

туру programmi ja digitaalse innovatsiooni keskuste kaudu toetust oma toodete arendamiseks ja kaitsmiseks, et võimaldada neil nõnda arendada täielikult välja oma kasvu- ja tööhõivepotentsiaal Euroopas; rõhutab, et tehisintellekti arendamiseks on tähtis, et komisjon ja liikmesriigid püüaksid kooskõlastada intellektuaalomandi õigused teiste oluliste üleilmsete osalistega, et luua ülemaailmselt kokkusobiv lähenemisviis, millest saaksid kasu nii VKEd kui ka idufirmad;

4. rõhutab, kui oluline on tehisintellekti õigusraamistiku puhul intellektuaalomandi õiguste, sealhulgas ärisaladuste kaitsmine, eelkõige mis puudutab üksikasjalikke nõudeid kitsale riskantseks loetavate rakenduste ringile, tunnistades samal ajal vajadust ühitada need muude avaliku poliitika eesmärkide kohaldamisega, sealhulgas põhiõiguste või -vabaduste austamisega; on veendunud, et inimkeskse ja usaldusväärse tehisintellekti arendamise tagamiseks on vaja tulemuslikult rakendada rikkumisest teatajaid puudutavad õigusaktid;
5. rõhutab, et lisaks intellektuaalomandi õiguste kaitsesele on tarbijate huvides saada õiguskindlus kaitstud tööde lubatud kasutusviiside kohta, eelkõige keerukate algoritmiliste toodete korral; nõuab, et komisjon esitaks ettepaneku andmete jälgitavust tagavate meetmete kohta, võttes samal ajal arvesse nii andmete omandamise seaduslikkust kui ka tarbijate ja põhiõiguste kaitset;
6. on seisukohal, et kuna tehisintellekti rakenduste hindamine on keeruline, nõuab see uute meetodite väljatöötamist ja turujärelevalveasutuste nõuetekohast haldussuutlikkust; märgib, et adaptiivsed õpisüsteemid võivad iga sisendi järel ümber kalibreeruda, mis muudab üksnes eelneva avalikustamise teatavatel juhtudel ebatõhusaks;
7. on seisukohal, et tehisintellekti rakenduste sertifitseerimisel peaks olema tõendatud nende läbipaistvus, selgitatavus – niivõrd kui see on võimalik – ja vastavus eetikastandarditele; märgib, et seda eesmärki ei ole võimalik saavutada üksnes, kui üldse, pelgalt algoritmi või koodi avalikustamisega; tuletab meelde, et selles protsessis on olulised ka andmekogumid;
8. kutsub komisjoni üles kaaluma, kuidas hinnata viise, mis võimaldavad tooteid testida, näiteks modulaarselt või kasutades kontrollivahendeid, mis võimaldaksid tooteid nõuetekohaselt testida, järgides samal ajal konfidentsiaalsusnõudeid, et kaitsta intellektuaalomandi õiguste omajate ärisaladusi.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	7.7.2020
Lõpphääletuse tulemus	+: 43 -: 0 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Alex Agius Saliba, Andrus Ansip, Brando Benifei, Adam Bielan, Hynek Blaško, Biljana Borzan, Vlad-Marius Botoș, Markus Buchheit, Dita Charanzová, Deirdre Clune, David Cormand, Petra De Sutter, Carlo Fidanza, Evelyne Gebhardt, Alexandra Geese, Sandro Gozi, Maria Grapini, Svenja Hahn, Virginie Joron, Eugen Jurzyca, Arba Kokalari, Marcel Kolaja, Kateřina Konečná, Andrey Kovatchev, Jean-Lin Lacapelle, Maria-Manuel Leitão-Marques, Adriana Maldonado López, Antonius Manders, Beata Mazurek, Leszek Miller, Kris Peeters, Anne-Sophie Pelletier, Christel Schaldemose, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Kim Van Sparrentak, Marion Walsmann, Marco Zullo
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Pascal Arimont, Marco Campomenosi, Maria da Graça Carvalho, Edina Tóth, Stéphanie Yon-Courtin

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

43	+
ECR	Adam Bielan, Carlo Fidanza, Eugen Jurzyca, Beata Mazurek
PPE	Pascal Arimont, Maria da Graça Carvalho, Deirdre Clune, Arba Kokalari, Andrey Kovatchev, Antonius Manders, Kris Peeters, Andreas Schwab, Tomislav Sokol, Ivan Štefanec, Edina Tóth, Marion Walsmann
GUE/NGL	Kateřina Konečná, Anne-Sophie Pelletier
Verts/ALE	David Cormand, Petra De Sutter, Alexandra Geese, Marcel Kolaja, Kim Van Sparrentak,
ID	Markus Buchheit, Marco Campomenosi, Virginie Joron, Jean-Lin Lacapelle
NI	Marco Zullo
RENEW	Andrus Ansip, Vlad-Marius Botoș, Dita Charanzová, Sandro Gozi, Svenja Hahn, Stéphanie Yon-Courtin
S&D	Alex Agius Saliba, Brando Benifei, Biljana Borzan, Evelyne Gebhardt, Maria Grapini, Maria-Manuel Leitão-Marques, Adriana Maldonado López, Leszek Miller, Christel Schaldemose

0	-

1	0
ID	Hynek Blaško

Kasutatud tähised:

+ : poolt

– : vastu

0 : erapooletu

14.7.2020

TRANSPORDI- JA TURISMIKOMISJONI ARVAMUS

õiguskomisjonile

intellektuaalomandi õiguste kohta tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel
(2020/2015(INI))

Arvamuse koostaja: Andor Deli

ETTEPANEKUD

Transpordi- ja turismikomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

Sissejuhatus

1. tervitab ambitsioonikust, mida komisjon on väljendanud oma 19. veebruari 2020. aasta teatises ja valges raamatus „Tehisintellekt: Euroopa käsitus tipptasemel ja usaldusväärsest tehnoloogiast“ ning Euroopa andmestrategie tehisintellekti ja andmeid käsitlevas osas; märgib siiski, et intellektuaalomandi õiguste kaitsesse tuleks tehisintellekti ja sellega seotud tehnoloogiate kontekstis suhtuda tõsisemalt;
2. rõhutab, et tehisintellekti ja sellega seotud tehnoloogiate arendamine ja kasutuselevõtt tekitab vajaduse käsitleda sellest tulenevaid tehnilisi, sotsiaalseid, majanduslikke, eetilisi ja õiguslikke küsimusi ning valdkonnaüleseid mõjusid reas poliitikavaldkondades, sealhulgas intellektuaalomandi õiguste puhul, leida neile vastused ja formuleerida Euroopa tasandi poliitika;
3. juhib tähelepanu asjaolule, et tehisintellekti ja sellega seotud tehnoloogiate arendamine transpordi- ja turismisektoris toob kaasa innovatsiooni, teadusuuringud ja investeringute mobiliseerimise ja annab märkimisväärset majanduslikku, ühiskondlikku, keskkonnavalast, avalikku ja ohutusalast kasu, muudab sektori uute põlvkondade jaoks atraktiivsemaks ning loob uusi tööhõivevõimalusi ja kestlikumaid ärimudeleid, kuid see ei tohiks kahjustada inimesi ega ühiskonda;
4. võtab teadmiseks ettevõtete ja majanduspiirkondade vahelise üleilmse konkurentsi tehisintellekti lahenduste väljatöötamisel transpordisektoris; juhib tähelepanu vajadusele tugevdada transpordisektoris tegutsevate Euroopa ettevõtete rahvusvahelist konkurentsivõimet, tekitades ELis tehisintellekti lahenduste arendamist ja rakendamist soodustava keskkonna; toonitab lisaks, et tehisintellekt tuleks kasutusele võtta ka kõigis transpordiliikides nii linna- kui ka maapiirkondades ning seetõttu on vaja terviklikku, tehnoloogianeutraalset ja paindlikku lähenemisviisi, et leida sobivad lahendused kõigile

transpordi- ja liikuvussektori probleemidele;

5. kinnitab, et tehisintellekti ja ühenduvusega seotud uuenduste intellektuaalomandi õiguste ning andmete kättesaadavuse ja turvalisuse jaoks sobiva õigusraamistiku määratlemine ELi tasandil on ülioluline tehisintellekti ja sellega seotud tehnoloogiate arendamisel ning sujuval, turvalisel ja laialdasel levitamisel transpordi ja turismi ökosüsteemides;
6. on seisukohal, et tehisintellekti arenedes täiustatakse aja jooksul pidevalt ka intellektuaalomandi kaitse strateegiaid ning et arvesse tuleb võtta selliseid küsimusi nagu sellealase muutliku keskkonnaga kohanemine koos paindliku autoriõiguste, patentide, kaubamärkide ja disainilahenduste kaitse või isegi ärisaladuse eeskirjadega, ning kaaluda, kuidas pakkuda innovaatoritele võimalikult ulatuslikku ja kindlat intellektuaalomandi kaitset, mis annaks õiguskindluse ja samas soodustaks uusi investeeringuid erafirmades, ülikoolides ja VKEdes ning uurimis- ja arendustegevuse toetamiseks avaliku ja erasektori koostööd kasutavates klastrites;
7. kutsub komisjoni üles kõigis tehisintellekti käsitlevates õigusaktides arvesse võtma ja nõuetekohaselt rakendama kõrgetasemelise eksperdirühma suunistes kindlaks määratud seitset põhinõuet, mille üle väljendati heameelt komisjoni 8. aprilli 2019. aasta teatises¹;
8. võtab arvesse kasvavat vajadust tehisintellekti ja sellega seotud tehnoloogiate järele sellistes biomeetrilise või kaugtuvastuse tehnoloogiates nagu transpordi- ja turismisektori jälgimise rakendused, mis oleks uus võimalus COVID-19 ning võimalike tulevaste sanitaar- ja rahvatervisekriiside leevendamiseks, pidades samal ajal silmas vajadust kaitsta põhiõigusi, eraelu puutumatust ja isikuandmeid;

Intellektuaalomandi õigused ja tehisintellektiga seotud uuendused

9. märgib, et praegune intellektuaalomandi õiguste killustatud õigusraamistik ja õiguslik ebakindlus takistab tehisintellekti ja seonduvate tehnoloogiate arengut transpordisektoris; palub seetõttu komisjonil hinnata oma intellektuaalomandi korra sobivust tehisintellekti tehnoloogiate arendamiseks ning esitada pärast kehtivate õigusaktide põhjalikku analüüsi ja läbivaatamist seadusandlikud ettepanekud, mis on tema arvates vajalikud usalduse, õiguskindluse ja läbipaistvuse suurendamiseks ja jätkuva killustatuse ärahoidmiseks, mis kõik ühtekokku soodustaks neisse tehnoloogiatesse investeerimist;
10. märgib samas, et ehkki tehisintellekt võimaldab töödelda suurtes kogustes intellektuaalomandi õigustega seotud andmeid, ei saa see asendada inimkontrolli intellektuaalomandi õiguste andmisel ja vastutuse määramisel nende rikkumise korral;
11. märgib seoses tehisintellekti kasutatavate andmetega, et autoriõigusega kaitstud andmete kasutamist tuleb hinnata, pidades silmas teksti- ja andmekaevega seotud erandeid, mis on sätestatud direktiivis autoriõiguse ja autoriõigusega kaasnevate õiguste kohta digitaalsel ühtsel turul, ning pidades silmas kõiki intellektuaalomandi õiguste kaitsel kehtivate piirangute ja eranditega hõlmatud kasutusviise;

¹ „Usalduse loomine inimkeskse tehisintellekti vastu“ (COM(2019)0168).

12. palub komisjonil hinnata tarkvara- või algoritmipatentide saamise võimalust ja asjakohasust ettevõtjate, sealhulgas VKEde jaoks, et tagada nii innovatsiooni kaitse, usaldusväärse tehisintellekti puhul vajalik läbipaistvus kui ka avalikel eesmärkidel kasutatavate algoritmide kättesaadavus; rõhutab vajadust säilitada neile ettevõtjatele võrdsed tingimused, ning konkurentsioiguse järgimise tähtsust;
13. on täiesti teadlik sellest, et tehisintellekti valdkonnas tehtavad edusammud eeldavad täieliku edu saavutamiseks avaliku sektori investeeringuid taristusse, koolitusse ja digioskustesse ning ühenduvuse olulist parandamist; juhib seetõttu tähelepanu turvaliste ja jätkusuutlike 5G võrkude tähtsusele tehisintellekti tehnoloogiate täielikul kasutuselevõtul ning, mis veelgi olulisem, tööle, mis tuleb kogu liidus 5G taristute ja turvalisuse valdkonnas ära teha; võtab teadmiseks tehisintellektiga seotud intensiivse patendialase tegevuse transpordisektoris; väljendab muret selle pärast, et see võib põhjustada ulatuslikke kohtuvaidlusi, mis kahjustavad kogu sektorit tervikuna ja võivad mõjutada ka liiklusohutust, kui me ei võta viivitamata vastu õigusakte tehisintellektiga seotud tehnoloogiate arendamise kohta Euroopa tasandil;
14. märgib, et standardi rakendamiseks olulistel patentidel (*standard essential patents*, SEPid) on tähtis roll uute tehisintellekti- ja seonduvate tehnoloogiate arendamisel ja levitamisel ning koostalitlusvõime tagamisel; kutsub komisjoni üles ergutama sektoriüleste standardite ja ametliku standardimise kasutuselevõtmist; tuletab sellega seoses meelde komisjoni 29. novembri 2017. aasta teatist SEPide litsentsimise kohta ja selles sätestatud SEPide läbipaistvuse peamisi põhimõtteid, nimelt õiglast, mõistlikku ja mittediskrimineerivat litsentsimist ja nõuete täitmise tagamist; juhib tähelepanu eelkõige SEPidele, millega võidakse parandada transpordikasutajate jaoks juurdepääsetavust, liiklusohutust ja turvalisust;

Intellektuaalomandi õigused ja andmed

15. väljendab heameelt komisjoni valmisoleku üle tagada, et andmete kogumine ja kasutamine oleks täielikult kooskõlas ELi isikuandmete kaitse üldmääruse ja teiste rangete andmekaitse-eeskirjadega; rõhutab vajadust jätkuvalt kaitsta Euroopa kodanike andmeid, kuid peab vajalikuks õiget tasakaalu andmekaitse ja intellektuaalomandi eeskirjade vahel, et võimaldada tehisintellekti innovaatoritele vajalikku paindlikkust;
16. pooldab komisjoni eesmärki luua ühtne Euroopa andmeruum, kus investeeritakse standarditesse, vahenditesse ja taristusse; toetab eelkõige Euroopa ühise liikuvusala andmeruumi loomist, mille juures võetaks arvesse kehtivat Euroopa andmekaitse õigusraamistikku;
17. kutsub komisjoni üles käsitlema piisavalt ja kiiresti andmete ja intellektuaalomandi kaitsega seotud küsimusi ja seadusandlikke ettepanekuid, tehes seda õiglaselt ja asjakohaselt ning järgides tehnoloogianeutraalsuse põhimõtet, töötades muu hulgas välja algatusi parimate tavade vahetamiseks ja investeerides selle valdkonna teadusuuringutesse;
18. väljendab heameelt selle üle, et tulevikus luuakse Euroopa ühiste andmeruumide haldamist võimaldav paindlik õigusraamistik ning et komisjon on valmis edendama ettevõtte ja valitsuse vahelist ja ettevõtetevahelist andmevahetust ning lubama õiglastel, mõistlikel ja mittediskrimineerivatel tingimustel kohustuslikku juurdepääsu andmetele

juhul, kui konkreetsed asjaolud seda nõuavad; rõhutab, kui oluline on kõigile liikuvusvaldkonna sidusrühmadele juurdepääs sõidukipõhiste andmetele selleks, et edendada uuenduslike andmepõhiste teenuste arendamist;

19. palub komisjonil pöörata erilist tähelepanu sellele, et VKEdel ja klastritel oleks juurdepääs andmetele, mis võiksid nende tegevust hoogustada, ning pöörata tähelepanu ülikoolidele ja tehnoloogiakeskustele, et edendada nende uurimisprogramme;
20. toetab komisjoni valmisolekut paluda tootmissektori peamistel osalejatel (transporditootjad, tehisintellekti ja ühenduvusega tegelevad innovaatorid, turismisektori teenusepakkujad ja teised autotranspordi väärtusahela osalised) leppida kokku, millistel tingimustel nad oleksid valmis oma andmeid jagama.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	14.7.2020						
Lõpphääletuse tulemus	<table style="width: 100%; border: none;"> <tr> <td style="width: 100px;">+:</td> <td style="text-align: right;">41</td> </tr> <tr> <td>-:</td> <td style="text-align: right;">2</td> </tr> <tr> <td>0:</td> <td style="text-align: right;">6</td> </tr> </table>	+:	41	-:	2	0:	6
+:	41						
-:	2						
0:	6						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Magdalena Adamowicz, Andris Ameriks, José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Marco Campomenosi, Ciarán Cuffe, Jakop G. Dalunde, Johan Danielsson, Andor Deli, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Ismail Ertug, Gheorghe Falcă, Giuseppe Ferrandino, Mario Furore, Søren Gade, Isabel García Muñoz, Jens Gieseke, Elsi Katainen, Kateřina Konečná, Elena Kountoura, Julie Lechanteux, Bogusław Liberadzki, Benoît Lutgen, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Marian-Jean Marinescu, Tilly Metz, Giuseppe Milazzo, Cláudia Monteiro de Aguiar, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Philippe Olivier, Rovana Plumb, Dominique Riquet, Dorian Rookmaker, Massimiliano Salini, Barbara Thaler, István Ujhelyi, Elissavet Vozemberg-Vrionidi, Lucia Vuolo, Roberts Zile, Kosma Złotowski						
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Leila Chaibi, Angel Dzhambazki, Markus Ferber, Carlo Fidanza, Maria Grapini, Roman Haider, Alessandra Moretti						

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

41	+
ECR	Angel Dzhambazki, Carlo Fidanza, Roberts Zīle, Kosma Złotowski
NI	Mario Furore, Dorien Rookmaker
PPE	Magdalena Adamowicz, Andor Deli, Gheorghe Falcă, Markus Ferber, Jens Gieseke, Elżbieta Katarzyna Łukacijewska, Benoît Lutgen, Marian-Jean Marinescu, Giuseppe Milazzo, Cláudia Monteiro de Aguiar, Massimiliano Salini, Barbara Thaler, Elissavet Vozemberg-Vrionidi
RENEW	José Ramón Bauzá Díaz, Izaskun Bilbao Barandica, Søren Gade, Elsi Katainen, Caroline Nagtegaal, Jan-Christoph Oetjen, Dominique Riquet
S&D	Andris Ameriks, Johan Danielsson, Ismail Ertug, Giuseppe Ferrandino, Isabel García Muñoz, Maria Grapini, Bogusław Liberadzki, Alessandra Moretti, Rovana Plumb, István Ujhelyi
VERTS/ALE	Ciarán Cuffe, Jakob G. Dalunde, Karima Delli, Anna Deparnay-Grunenberg, Tilly Metz

2	-
GUE/NGL	Leila Chaïbi, Kateřina Konečná

6	0
GUE/NGL	Elena Kountoura
ID	Marco Campomenosi, Roman Haider, Julie Lechanteux, Philippe Olivier, Lucia Vuolo

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

3.9.2020

KULTUURI- JA HARIDUSKOMISJONI ARVAMUS

Saaja: õiguskomisjon

intellektuaalomandi õiguste kohta tehisintellekti tehnoloogiate arendamisel
(2020/2015(INI))

Arvamuse koostaja: Sabine Verheyen

ETTEPANEKUD

Kultuuri- ja hariduskomisjon palub vastutaval õiguskomisjonil lisada oma resolutsiooni ettepanekusse järgmised ettepanekud:

1. tuletab meelde, et tehisintellekt ja üldisemalt sellega seotud tehnoloogiad peaksid teenima inimkonna huve ning et nendest saadavat kasu tuleks kedagi diskrimineerimata laialdaselt jagada; rõhutab, et kuna tehisintellekt on suure kiirusega arendatavate tehnoloogiate pidevalt muutuv kogum ja selle võime sooritada üha rohkem tavapäraselt inimeste täidetavaid ülesandeid järk-järgult suureneb, võib see pikas perspektiivis teatavates valdkondades isegi ületada inimeste intellektuaalseid võimeid; rõhutab seetõttu vajadust kehtestada piisavad kaitsemeetmed, sealhulgas juhul, kui see on mõistlik, projekteerimissüsteemid, mis hõlmavad tehisintellekti otsuste tegemise inimosaluse põhimõttel töötavaid kontrolli- ja läbivaatamisprotsesse, läbipaistvust ja verifitseerimist; tunnistab, et kultuuri- ja loomesektoris kasutavad juba loovisikud oma kunstiteoste loomisel uusi tehisintellekti tehnoloogiaid laialdaselt;
2. rõhutab, et liidul peaks olema oluline roll tehisintellekti arendamise, juurutamise, programmeerimise ja kasutamise aluspõhimõtete kehtestamisel, eelkõige liidu õigusnormides ja käitumisjuhendites, seejuures tehisintellekti arendamist ja konkurentsi takistamata; tuletab meelde, et direktiivis (EL) 2019/790 on sätestatud õigusraamistik autoriõigusega kaitstud teoste kasutamiseks teksti- ja andmekäive protsessides, mis on mis tahes tehisintellektiga seotud protsessis keskse tähtsusega; toonitab seetõttu nõuet, et iga kasutatava teose puhul peab sellele juurdepääs olema seaduslik ning õiguste omajatele tuleb tagada õigus ennetavalt keelduda nende teoste kasutamisest tehisintellektiga seotud protsessis, kui nad ei ole selleks luba andnud; rõhutab ühtlasi vajadust koostada digitaalandmete eetilise raamistik ja strateegia, millele lisatakse vajaduse korral õigusaktid, milles sätestatakse põhiõigused ja liidu väärtused;
3. toonitab, kui tähtis on kasutada tehisintellekti koolides ja ülikoolides ning võimaldada neil võtta kasutusele uusi ja tõhusamaid õppemeetodeid, mis suurendavad õpilaste ja

üliõpilaste edukust; rõhutab, kui tähtis on edendada tehisintellekti õppekavasid, mis on kavandatud eesmärgiga aidata õpilastel ja üliõpilastel omandada oskusteavet, mida vajatakse tulevastel töökohtadel; rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiad peaksid olema hariduslikel ja teadusuuringute eesmärkidel avalikult kättesaadavad;

4. rõhutab, et avatud ja võrdne juurdepääs tehisintellektile kogu liidus ja liikmesriikides on äärmiselt oluline; rõhutab, et liidu toetus tehisintellekti innovatsioonile ja teadusuuringutele peaks olema kogu liidus laialdaselt kättesaadav; toonitab, et eritoetust tuleks anda tehisintellekti arendajatele ja toetusesaajatele, kes kuuluvad ebasoodsas olukorras olevatesse rühmadesse või kellel on puue;
5. on seisukohal, et tehisintellekti arendajatele ja kasutajatele suunatud intellektuaalomandi õiguste kaitse alane juhendamine ja nõustamine peaks olema laialdaselt kättesaadav;
6. tuletab meelde, et tehisintellekt võib täita nii ülesandeid, mida varem täitsid üksnes inimesed, kuid see võib lisaks omandada ja arendada ka autonoomseid ja kognitiivseid võimeid kogemustest õppimise ja stiimulõppe kaudu; rõhutab vastutuse mõiste tähtsust seoses tehisintellekti süsteemidega, mis on võimelised stiimulõppeks; rõhutab, et treenitud tehisintellekti süsteemid suudavad üksnes minimaalse inimosalusega peaaegu iseseisvalt luua ja tekitada kultuuri- ja loometeoseid; märgib lisaks, et tehisintellekti süsteemid võivad areneda ettearvamatult ning luua seejuures originaalteoseid, millest ei ole teadlikud isegi nende algsed programmeerijad, ning et seda asjaolu tuleks arvesse võtta ka selliste teostega seotud kasutusõiguste kaitse raamistiku loomisel; kordab siiski, et tehisintellekt peaks abistama loovat inim mõistust, mitte seda asendama;
7. võtab teadmiseks, et tehisintellekti süsteemid on tarkvarapõhised ja neile on omane intelligentne käitumine, mis põhineb nende keskkonna analüüsil; rõhutab, et see analüüs põhineb statistilistel mudelitel, mille lahutamatu osa moodustavad vead, vahel koos tagasiside silmustega, mis kordavad, tugevdavad ja pikendavad varasemaid hälbeid, vigu ja eeldusi; märgib vajadust tagada selliste süsteemide ja meetodite olemasolu, mis võimaldavad algoritmide kontrollimist ja selgitamist ning mis tahes probleemide lahendamist;
8. on seisukohal, et tehisintellekti tehnoloogiate arendamiseks kasutatavaid intellektuaalomandi õigusi tuleks eristada tehisintellekti loodud sisu intellektuaalomandi õigustest; rõhutab vajadust kõrvaldada tehisintellekti arengut takistavad tarbetud õiguslikud tõkked, et kasutada selliste tehnoloogiate potentsiaali kultuuris ja hariduses;
9. rõhutab vajadust tegeleda tehisintellekti loodud kultuuri- ja loometeoste autoriõiguse küsimustega; toonitab, et intellektuaalomandi õiguste süsteem peab põhinema kontseptsioonil, mille kohaselt loovad autorite ja tootjatena teoseid inimesed; märgib lisaks, et väga oluline on küsimus, mil määral saab tehisintellekti loodud teost seostada inimloojaga; juhib tähelepanu vajadusele hinnata, kas on olemas selline asi nagu originaallooming, mis ei eelda mingisugustki inimsekkumist; on seisukohal, et vaja on põhjalikku uurimistööd, et mõista, kas tehisintellekti loodud teoste autoriõiguse automaatne määramine tehisintellekti tarkvara, algoritmi või programmi autoriõiguse omajale on parim edasiliikumise viis, arvestades, et uue loometeose autoriks tuleb pidada inimest; tunneb heameelt komisjoni nõudmise üle korraldada autoriõigust ja uusi tehnoloogiaid käsitlev uuring;

10. väljendab muret intellektuaalomandi õiguste ja tehisintellekti arendamise vahel tekkida võiva lõhe pärast, mis võib kultuuri- ja loomesektori ning hariduse muuta tehisintellekti loodud ja autoriõigusega kaitstud teoste suhtes haavatavaks; tunneb muret intellektuaalomandi võimalike rikkumiste pärast ja rõhutab vajadust jälgida mis tahes tekkivaid turutõrkeid või kahjusid; kutsub komisjoni üles toetama tehisintellekti loodud teoste suhtes liidus kohaldatavate ühiste ja ühtsete autoriõigust käsitlevate sätete puhul horisontaalset, tõenduspõhist ja tehnoloogianeutraalset lähenemisviisi, mis suurendaks nende kasvu ja ergutaks ka erasektorit investeerima tehisintellekti- ja robotikasektori tehnoloogia ja majanduse arengusse;
11. märgib, et tehisintellekti suutlikkus levitada väärinfot ja luua desinformatsiooni areneb; on mures asjaolu pärast, et see võib tuua kaasa intellektuaalomandit käsitlevate õigusaktide arvukad rikkumised, ning on ühtlasi äärmiselt mures võimaliku kodanikega massilise manipuleerimise pärast, mida kasutatakse demokraatia destabiliseerimiseks; nõuab sellega seoses meetmeid, mille eesmärk on suurendada info- ja meediapädevust, võttes arvesse asjaolu, et digiüleminek on selle asendamatu aspekt; nõuab, et faktide ja teabe kontrollimiseks kasutatava tarkvara arendus seataks prioriteediks;
12. tuletab meelde, et andmed moodustavad mis tahes tehisintellekti süsteemi arendamise ja treenimise keskse tähtsusega elemendi; rõhutab, et see hõlmab struktureeritud andmeid, näiteks andmebaase, autoriõigusega kaitstud teoseid ja muud intellektuaalomandi kaitset omavat loomingut, mida tavaliselt ei pruugita käsitleda andmetena; rõhutab seetõttu, et oluline on käsitleda ka tehisintellekti tehnoloogiate toimimisega seotud intellektuaalomandi seisukohast oluliste kasutusviiside mõistet;
13. juhib tähelepanu asjaolule, et kõige tõhusam tehisintellekti süsteemide kallutatuse vähendamise viis on tagada, et nende treenimiseks on olemas võimalikult palju andmeid, ning et selleks tuleb piirata teksti- ja andmekaevet tarbetult takistavaid tõkkeid ning hõlbustada piiriüleseid kasutusviise;
14. rõhutab, et kui tehisintellekti kasutatakse ainult autori abistamise vahendina loomeprotsessis, kohaldatakse loodud teose suhtes jätkuvalt kehtivat autoriõiguse raamistikku ning tehisintellekti sekkumist ei võeta arvesse;
15. soovib võtta kasutusele spetsiaalsed turvaelemendid ja -reeglid, et kaitsta tehisintellekti tehnoloogiatega seotud privaatsusõigusi; rõhutab, et tehisintellekti tehnoloogiate puhul peaks privaatsuse kontrollimine olema kohustuslik;
16. tuletab lisaks meelde, et liidu autoriõiguse reformiga kehtestati teksti- ja andmekaeve erand, mis võimaldab andmeid teaduslike uuringute raames vabalt kasutada, ning et ka muudel eesmärkidel toimuv teksti- ja andmekaeve on lisanõuete täitmise korral uue erandi alusel lubatud;
17. toonitab, et tehisintellekt võib olla ka tõhus vahend autoriõigusega kaitstud veebisisu tuvastamiseks ja sellest teatamiseks; toonitab ka vajadust tegeleda vastutuse küsimusega tehisintellekti süsteemide toime pandud autoriõiguste ja muude intellektuaalomandi õiguste rikkumiste puhul ning andmeomandi küsimusega; rõhutab aga, et selget vahet tuleb teha autonoomsete rikkumiste ja kolmandate isikute teoste kopeerimise vahel, mida hõlbustas või ei hoidnud ära tehisintellekti tarkvara operaator; märgib, et jälgitavus peaks olema vastutuse määramise asendamatu tingimus, kuna selle alusel saab algatada kohtumenetluse ning see võimaldab ka talitlushäireid diagnoosida ja

parandada;

18. rõhutab, kui oluline on see, et voogedastusteenuste puhul kasutataks algoritme läbipaistvalt ja vastutustundlikult, et juurdepääs eri vormides ja keeltes kultuuri- ja loomesisule ning erapooletu juurdepääs Euroopa päritolu teostele oleks paremini tagatud;
19. tuletab meelde liidu eetilist kohustust toetada kogu maailmas arengut, hõlbustades piiriülest koostööd tehisintellekti valdkonnas, sealhulgas piiriüleste teadusuuringute ning teksti- ja andmekaevega seotud erandite ja piirangute kaudu, ning nõuab seetõttu tungivalt, et selle saavutamiseks kiirendataks rahvusvaheliste meetmete võtmist Maailma Intellektuaalse Omandi Organisatsioonis;
20. tunnistab, et teatavate riikide tehnoloogilise arengu tõttu on liidul põhjapaneva tähtsusega kohustus edendada tehisintellektist saadava kasu jagamist, kasutades selleks mitmesuguseid vahendeid, sealhulgas kõikides liikmesriikides teadusuuringutesse investeerimist.

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA NÕUANDVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.9.2020
Lõpphääletuse tulemus	+: 28 -: 1 0: 1
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Isabella Adinolfi, Christine Anderson, Ilana Cicurel, Gilbert Collard, Gianantonio Da Re, Laurence Farreng, Tomasz Frankowski, Romeo Franz, Hannes Heide, Irena Joveva, Petra Kammerevert, Niyazi Kizilyürek, Predrag Fred Matic, Dace Melbārde, Victor Negrescu, Peter Pollák, Marcos Ros Sempere, Andrey Slabakov, Massimiliano Smeriglio, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Salima Yenbou, Milan Zver
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Isabel Benjumea Benjumea, Christian Ehler, Ibán García Del Blanco, Bernard Guetta, Marcel Kolaja, Elzbieta Kruk, Martina Michels

NIMELINE LÕPPHÄÄLETUS NÕUANDVAS KOMISJONIS

28	+
PPE	Isabel Benjumea Benjumea, Christian Ehler, Tomasz Frankowski, Peter Pollák, Michaela Šojdrová, Sabine Verheyen, Milan Zver
S&D	Ibán García del Blanco, Hannes Heide, Petra Kammerevert, Predrag Fred Matić, Victor Negrescu, Marcos Ros Sempere, Massimiliano Smeriglio
RENEW	Ilana Cicurel, Laurence Farreng, Bernard Guetta, Irena Joveva
ID	Gilbert Collard
VERTS/ALE	Romeo Franz, Marcel Kolaja, Salima Yenbou
ECR	Elżbieta Kruk, Dace Melbārde, Andrey Slabakov
GUE/NGL	Niyazi Kizilyürek, Martina Michels
NI	Isabella Adinolfi

1	-
ID	Christine Anderson

1	0
ID	Gianantonio Da Re

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu

TEAVE VASTUVÕTMISE KOHTA VASTUTAVAS KOMISJONIS

Vastuvõtmise kuupäev	1.10.2020
Lõpphääletuse tulemus	+: 19 -: 3 0: 2
Lõpphääletuse ajal kohal olnud liikmed	Manon Aubry, Gunnar Beck, Geoffroy Didier, Angel Dzhambazki, Ibán García Del Blanco, Jean-Paul Garraud, Esteban González Pons, Mislav Kolakušić, Gilles Lebreton, Karen Melchior, Jiří Pospíšil, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Liesje Schreinemacher, Stéphane Séjourné, Raffaele Stancanelli, József Szájer, Marie Toussaint, Adrián Vázquez Lázara, Axel Voss, Tiemo Wölken, Javier Zarzalejos
Lõpphääletuse ajal kohal olnud asendusliikmed	Patrick Breyer, Evelyne Gebhardt

NIMELINE LÖPPHÄÄLETUS VASTUTAVAS KOMISJONIS

19	+
EPP	Geoffroy Didier, Esteban González Pons, Jiří Pospíšil, József Szájer, Axel Voss, Javier Zarzalejos
S&D	Ibán García Del Blanco, Evelyne Gebhardt, Franco Roberti, Marcos Ros Sempere, Tiemo Wölken
RENEW	Liesje Schreinemacher, Stéphane Séjourné, Adrián Vázquez Lázara
ID	Jean-Paul Garraud, Gilles Lebreton
ECR	Angel Dzhambazki, Raffaele Stancanelli
NI	Mislav Kolakušić

3	-
VERTS/ALE	Patrick Breyer, Marie Toussaint
GUE/NGL	Manon Aubry

2	0
RENEW	Karen Melchior
ID	Gunnar Beck

Kasutatud tähised:

+ : poolt

- : vastu

0 : erapooletu